

Sendika ve Amerika

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

1997 Ağustos’unda çiçeği burnunda bir doktora öğrencisi olarak Amerika’ya taşındım. New York Üniversite’sine devam ediyor, siyaset bilimi okuyor ve siyasetten uzak kalacağımı umuyordum. O ilk zamanlar İstanbul’u ve herşeyi çok özliyordum.

Bir gün okuldayken insanın dışının kendine dar geldiği anlardan birini yaşadım. Engelleyemediğim bir gözyaşı dalgası bedenimin diplerinden boğazıma doğru harekete geçti. Hemen oturduğum yerden kalktım, tuvalete gittim. Yalnız kalamadım, kapıları öyle minikti ki içeride ne olduğunu dışarıdan görmemek imkansızdı. Bir iki tane daha denedim hızlıca, yok, hepsinin kapısı ancak ayıp örter. Kendimi binanın karşısındaki parka attım. Gözlerimden yaşlar süzülüyordu artık. Bir süre sonra da boşver deyip koyverdim. Memleket hasretiyle tanışmıştım.

Başka şeylerle de... Amerika işte dedim kendi kendime, bencil insanların ülkesi. Bir allahın kulu dönüp de bakmadı. Tuvalette yalnız kalamadım, ama parkta onca insanın yanında görünmezdim.

Bir hafta sonra o beni boğan binada yine aynı bencil insanların arasında Josh diye bir arkadaş edindim. Asistanların işçi olduğunu ve birleşmelerini söyleyen bu arkadaşla “sen ne biçim Amerikalısın yahu” diye sordum. Alındı.

İki üç ay sonra Josh, ben ve bir kaç kişi daha bir toplantı yapalım dedik. 1,500 asistandık, sendikamız yoktu, öğle yemeğini dışarıda yiyecek para bile kazanamıyorduk. Amerika’da özel üniversiteler federal iş kanunlarına tabidir. Kamu ise eyalet. Eyaletler kamuda grevi yasaklar, federaller yapamaz. Bizimkisi özel bir kuruluş olduğundan eğer sendikamız olsa üniversiteden hakkımızı alırdık. Bu yüzden olsa gerek, koca Amerika’da bir tane sendikalı özel üniversite yoktu. Bakmayın bize asistan dendiğine, derslerin çoğunu biz veriyor, sınavların tamamına yakınını biz okuyorduk.

Bir toplantı yaptık başka asistanlarla. Bana göre işçiydik, asistan arkadaşların bazılarına göre ise elit! “Evet züğürttük ama ileride hoca olacaktık, sendikaya gerek yok” dedi bazıları. “Amma Amerikalısınız dedim”. Alındılar. Örgütlenme, kim olduğumuz tartışmasıyla başladı.

Kurduğumuz bir komiteyle aylarca bütün asistanlarla konuştuk. Bu arada iş ciddiye bindi, işveren önce en güçsüzlerimizi tehdit etti; yabancılardan başladılar. Amerikalıların arasında ciddi azınlıktaydık. “Bir şey olsa, siz bizi yolda bırakırsınız dedim”. Alındılar.

Komite olarak yalnız ilerleyemeyeceğimizi anlayıp federal bir sendikayla çalışmaya karar verdik. Birleşik Oto İşçileri sendikasını seçtik. Bizi sevdiler. Tamam dediler arkanızdayız. Oda verdiler, beş profesyonel sendikacı görevlendirdiler, bir de avukat. Tiril tiril giyinmiş bu adam rektörlüğe gitti, yabancı öğrencileri tehdit etmesinler diye yönetimi tehdit etti.

Böylece siyaset okumaya gittiğim Amerika’da kaşla göz arasında örgütlendim. Bu uzaktan bencil gibi görünen insanlar ülkesinde, Amerikan tarihinin ilk özel üniversite sendikasını kurmak 5 yıl aldı. Bu beş yıl boyunca “bu amma Amerikalılar” bana çok şey öğretti. Sendikal mücadelede kullandığımız taktikler ve örgütlenme stratejileri öylesine

yeni ve etkiliydi ki yalnızca meczuplar ve sosyalist ülkelerden gelenler bize uzak duruyorlardı.

F. Serkan Öngel'in Birgün'de hazırladığı ve geçen hafta biten "Sendikal Krizin Kıyısında İşçi Sınıfı" adlı dizide sendikal krize dair çok önemli gözlemler vardı, ancak en önemli meseleye bir iki kişi dışında kimse değinmemişti: Nasıl örgütlenmeli. Sınıf analizi başka bir şey, örgütlenme stratejileri başka.

Evvelki sene memlekete döndüğümde ilk sendikam olan Eğitim-Sen'e girdim hemen. Bir kampanya başlatalım dedim arkadaşlara. Sendikanın kaynaklarına baktım, koskoca sendikanın örgütlenme stratejisine dair bir küçük elkitabı bile yoktu. Diğer sendikalara baktım, onlar da sessizdi.

Acaba ezberden mi sendikacılık yapıyoruz? Haftaya Birleşik Oto işçileriyle geçirdiğim beş yılda öğrendiklerimi yazmaya devam edeceğim. Sendikal krizi aşmaya dair bu "amma Amerikalıların" bize öğreteceği amma çok şey var.

www.koraycaliskan.net